

ABC klubbens magasin

#1 2020

**Så startar
du hösten** med
ABC-klubben

Vinnarna av
Berättartävlingen
2020

»Därför valde jag
ABC-klubben«

**Att arbeta
språk- och kunskaps-
utvecklande gynnar
alla elever!**

Sara Persson om
**språkstödjande
handledning**

Kompisbingo
att kopiera

ISBN: 978-91-27-459380

**NATUR &
KULTUR**

Hej!

Välkommen till premiärnumret av *ABC-klubbens magasin*, en tidning som vänder sig främst till dig som undervisar med just ABC-klubben, men även till dig som ännu inte kommit dit.

Vill du läsa om aktuella frågor inom läsinlärning, få inspiration, tips och stöd till din undervisning? Då har du hamnat rätt.

Vårt mål är att både du som använt ABC-klubben länge och du som är ny ska känna er inspirerade. I det här numret tittar vi på hur det kan se ut en dag i app-fabriken. Du får veta hur du kan starta hösten med ABC-klubben, läsa vad Sara Persson har för knep i sin språkstödande undervisning. Och mycket annat. Och du, i varje nummer får du med ett kopieringsunderlag eller lektionstips som du inte hittar någon annanstans!

Vi ser fram emot dina synpunkter på innehållet och om du har önskemål inför kommande nummer. Mejla oss på abc-klubben@nok.se.

God läsning!

Natur & Kultur Läromedel

Varsågod!

Till detta premiärnummer skickar vi med ABC-klubbens Vägghalfabet som affisch – sätt upp i klassrummet!

Innehåll

Därför valde vi ABC-klubben	4
Hösten med ABC-klubben	6
Lite av varje	7
Språkstödande arbete	10
Lite av varje	13
Författare berättar	14
Kompisbingo	16
Berättartävling	18
En dag i app-fabriken	20
Vad säger forskningen?	22
Prenumerera och tipsa	23

ABC-klubbens magasin ges ut av: Natur & Kultur
 Grafisk form: Bäck
 På omslaget: Sara Persson
 Foto: Sara Winsnes
 Illustrationer: Catharina Nygård

Vill du ha en kostnadsfri prenumeration till dig eller din skola? Anmäl dig på nok.se/abc-klubben!

Läs mer på nok.se
nok.se/abc-klubben
 Nyhetsbrev: Anmäl dig på nok.se/nyhetsbrev
 Facebook: Sök efter ABC-klubben (sluten grupp)
 Instagram: [abcklubbennok](https://www.instagram.com/abcklubbennok)

Natur & Kultur

Natur & Kultur är en stiftelse som utan ägare kan agera självständigt och långsiktigt. Vårt mål är att genom stöd, inspiration, utbildning och bildning verka för tolerans, humanism och demokrati. Förlagsdelen Natur & Kultur Läromedel ger ut läromedel för alla stadier – tryckt, blended och heldigitalt!

»ABC-klubben är helt enkelt ett mer gediget och genomtänkt och arbetat material!«

Text: Gabriella Idril

Därför valde vi ABC-klubben

Vi var missnöjda med det läromedel vi använde på lågstadiet och ville ha ett läromedel som ger svagpresterande och språksvaga elever en chans att vara med i klassundervisningen från första början.

Dessutom ville vi även att läromedlet ska utmana våra högpresterande och särbegåvade elever i klassundervisningen. Med andra ord så behövde vi ett läromedel som kan ge en differentierad undervisning, utan att vi behöver komplettera med material uppåt eller neråt.

Grundkraven vi hade var att läromedlet följer Lgr11, är evidensbaserat och bygger på vetenskaplig och väl beprövad metod. Dessutom ville vi att det ska bygga vidare på vårt språk- och kunskapsutvecklande arbete.

Jag började med att undersöka vilka kunskapskrav för åk 3 har våra elever inte klarat utifrån bedömningsstöd och de Nationella proven. Vilken undervisning och vilket läromedel skulle kunna hjälpa oss att nå de kunskapskraven?

Hela lärarlaget måste involveras i beslutet

Att byta grundläggande läromedel är ett beslut som gäller hela arbetslaget. Det är en stor kostnad och dessutom behöver man ha den pedagogiska tanken med i beslutsprocessen.

Därför fick alla i arbetslaget F-3 diskutera och besvara ett antal frågor:

→ Vad är det första du tänker på som viktigt i ett läromedel?

→ Vad anser du är viktigt med bokens upplägg? (tema, variation, svårighetsgrad)

→ Vad är viktigt när det gäller layout? (uppgifter per sida, bilder).

→ Kooperativt lärande med uppgifter på gruppnivå, är det viktigt?

→ Vad måste finnas med och vad kan man komplettera själv som lärare?

→ Är det viktigt att kunna individanpassa inom läromedlet?

Samtidigt som diskussionerna pågick i arbetslaget och klasslärarna kollade igenom referens- och utvärderingsexemplaren utifrån ovanstående frågor, gick jag igenom Läromedias utbud av läromedel i svenska. Jag ville undersöka vilka läromedel som stämde bäst med önskemålen från arbetslaget enligt katalogen. Utifrån detta tog jag kontakt med förlagen som sålde dessa typer av läromedel. I slutändan fanns bara två kvar varav det ena var ABC-klubben.

»Med andra ord så behövde vi ett läromedel som kan ge en differentierad undervisning, utan att vi behöver komplettera med material uppåt eller neråt.«

ABC-klubben är ett gediget och genomtänkt läromedel

Jag läste in mig på de båda läromedlen utifrån den information som ligger ute på nätet, samt vad förlag och författare har skrivit. Jag jämförde sedan texterna i respektive material samt tillhörande arbetsböcker.

Jag kom fram till att båda läromedlen har tre nivåer, från ordbilder och pratbubblor till avancerad text. De två lättare versionerna har mycket bildstöd. Båda materialen har bra upplägg på arbetsböckerna med korta och tydliga instruktioner. I båda materialen finns alfabetet med, lyssna efter bokstavsljud, var i ordet finns bokstavsljudet, leta efter rätt bokstav.

Några exempel på skillnader är att ABC-klubben repeterar ord och meningar i arbetsboken samt i lättare nivå på läsebok. I läseböckernas berättelse används både pratbubblor och text med talstreck. Ord och meningar upprepas (*Här är...; Det är en...*). Det finns

ljudmunnar till varje bokstav som visar hur eleven ska forma munnen för rätt ljud. I arbetsboken finns rim, *Hur många ljud har ordet?*, skillnad mellan kort och lång vokal, läsförståelse och mycket annat som vi i lärarlaget gillade.

Dessutom är Ingvar Lundberg, en internationellt erkänd forskare inom läs- och skrivutveckling och dyslexi, medförfattare till lärarhandledningen. ABC-klubben är helt enkelt ett mer gediget och genomtänkt och arbetat material! Utifrån det har arbetslaget bestämt att vi kommer att arbeta med ABC-klubben i åk 1–3. •

**Gabriella Idril, Järntorgsskolan,
Nora kommun**

Hösten med ABC-klubben!

Asta

Bea

Cesar

1.

Har du en åk 1 i höst? (Kopiera eller hämta på nok.se/extramaterial) brevet *Till föräldrarna!* Där finns info om de olika böckerna, hur ni kommer att arbeta med dem och också tips om hur föräldrarna kan stötta sina barn hemma i skolarbetet.

2.

Bekanta er också gärna med »ABC-klubbsvärlden« via den karta som finns på webben – perfekt att visa via dator på projektorduk!

3.

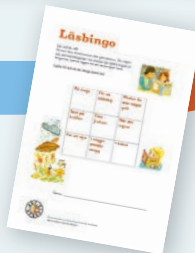
Asta, Bea och Cesar finns också som helfigurer att skriva ut i färg eller som färgläggingsbilder.

4.

Till dig – och elevernas föräldrar – finns häften att beställa kostnadsfritt: *Läs- och skrivförberedande arbete i förskoleklass*, *Att knäcka skriftens hemliga kod* (åk 1) *Målet ska alltid vara att förstå vad man läser* (åk 2–3) Beställs på nok.se/abc-klubben

Tips!
Beställ till alla föräldrar och dela ut på det första föräldramötet!

5.

När höst-/läslovet kommer kan du hämta ett Läsbingo som eleverna kan ta med sig hem under lovet. nok.se/extramaterial

TIPS!

ABC-klubbens Facebook-grupp är en gruldruva att ösa ur! Här finns kollegor som har tagit fram förslag till årsplaneringar för de olika årskurserna, tipsrundor kopplat till böckerna, läsuddrag, Powerpoint-presentationer med kapitelintroduktioner och mycket mer! Gå med om du inte redan är medlem: sök på *abc-klubben!*

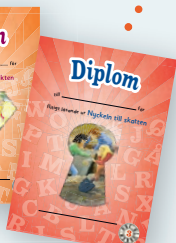
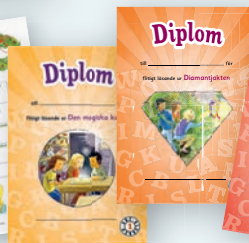

6.

Miss inte att det till varje årskurs finns kostnadsfria webbövningar – kopplat till varje kapitel – till dina elever! nok.se/extramaterial

7.

Lagom före terminens slut finns den spännande berättelsen *24 dagar till jul*. En högläsningbok med 24 kapitel som passar för åk 1–3. Adventskalender finns också.

8.

När höstterminen är slut, finns fina diplom att hämta och skriva ut på nok.se/extramaterial Du kan också skicka med dina elever ett Läsbingo med jultema.

Starta upp höstterminen — med en gruppstärkande övning

Prova!

Emma Widegren, som bl a har skrivit boken *Bygg din grupp trygg*, tipsar om en av sina favoriter!

→ Fallande bron

»Om du i samband med skolstart ska välja en aktivitet till din grupp, så vill jag tipsa om *Fallande bron*. En spännande övning där du som leder aktiviteten berättar om hur barnen samarbetar för att bygga en bro över en avgrund. Bara genom att arbeta tillsammans kan de ta sig över till andra sidan, utan att falla ned till hajarna som vakar under dem«.

**Emma Widegren, författare till:
Bygg din grupp trygg och
*Rastlekar aktivetskort***

Rastlekar

→ Emma. varför är det så viktigt med organiserade rastlekar?

»I leken hittar vi varandra! Där skapar vi tillsammans rörelse, glädje och sammanhållning. Att aktivt arbeta med lekar stärker barns sociala utveckling, deras relationer och samspel. Vi vet att organiserade rastlekar minskar antalet konflikter, samtidigt som det stärker gemenskapen i gruppen. Att välja en favorit är riktigt svårt! *Sardinburken* eller *Hajarna kommer* brukar vara otroligt uppskattade bland stora och små!«

Kommunikation och samarbete

För att träna på samarbete i gruppen behöver man också kunna sätta ord på och kommunicera vad man gör och hur man ska lösa en uppgift tillsammans. Här finns övningar som på ett roligt sätt tränar just dessa förmågor.

26. CIRKELBOLL (CA 5 MINUTER)

ATT TÄNKA PÅ Förklara i förväg hur viktigt det är att alla samarbetar och är delaktiga.

FÖRBEREDELSE Ta fram en boll. Frigör golvytan så att ni kan sitta i en cirkel.

GENOMFÖRANDE

- ▶ Alla elever sätter sig i en cirkel med fötterna mot mitten, håll sedan händerna bakom ryggen.
- ▶ Ta en boll och lägg den i knät på en elev och låt sedan barnen förflytta den hela varvet runt med hjälp av fötterna och benen, men utan att nudda bollen med händerna.

27. FALLANDE BRON (CA 5-15 MINUTER)

ATT TÄNKA PÅ Utan samarbete går det inte att lyckas. Heja på varandra!

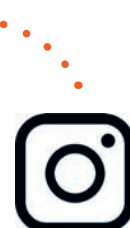
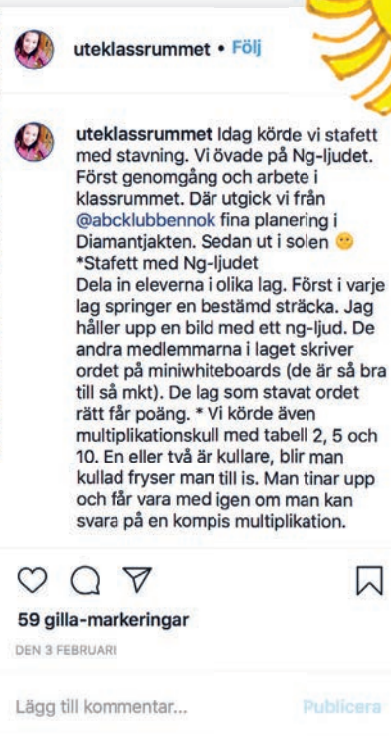
FÖRBEREDELSE Se till att ni har gott om golvytan att röra er på. Ta fram ett antal plattor (sittunderlag, hopvikta tidningar eller dyl.) och lägg dem på rad. Berätta att plattorna föreställer en fallande bro och att barnen måste samarbeta för att inte riskera att falla ner till hajarna i vattnet långt därnere!

GENOMFÖRANDE

- ▶ Alla barn ska stå på ett led och ta sig från plattornas utlagda startposition till en punkt som du har bestämt, till exempel till motsatt sida av rummet.
- ▶ Eleverna måste bege sig ut på den fallande bron, men eftersom det inte finns en platta var att stå på måste de hjälpa till att hålla i varandra så att ingen faller ner. De måste även se till att den sista plattan i bron lyfts upp, skickas via alla kompisar i ledet, och hamnar längst fram så att ledet kan flytta sig framåt ett steg i taget.

Lärartipset

Den här gången kommer tipset från Instagram, @uteklassrummet som Malin Gustafsson, lärare på Blackebergsskolan i Stockholm, står bakom.

»Idag körde vi stafett med stavning. Vi övade på Ng-ljudet. Först genomgång och arbete i klassrummet. Där utgick vi från @abcklubbennok fina planering i Diamantjakten. Sedan ut i solen.«

→ Stafett med Ng-ljudet:

Dela in eleverna i olika lag. Först i varje lag springer en bestämd sträcka. Jag håller upp en bild med ett ng-ljud. De andra medlemmarna i laget skriver ordet på mini-whiteboards (de är så bra till så mkt). De lag som stavat ordet rätt får poäng.

→ Följ oss på Instagram

Hitta fler ABC-användare på Instagram @abcklubbennok.

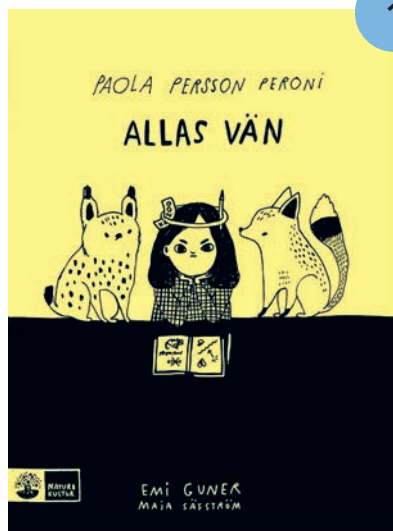
→ Fråga 12 000 kolleger

Du vet väl att det på Facebook finns en egen grupp för dig som redan jobbar med ABC-klubben? Nu är ni 12 000 medlemmar! Här hittar du kolleger som delar med sig av sina kunskaper, planeringar, tips och idéer. Alla nyheter får du reda på här också.

Boktips

från Natur & Kultur

Allas vän

Av Paola Persson Peroni

Allas vän är en vardagsnära berättelse om kompisrelationer för 6–9 åringar och detta är den första delen i serien om Paola Persson Peroni.

Till boken finns Bokcirkel-frågor: hämta kostnadsfritt på nok.se

...och hur gör jag i klassrummet? Pedagogikforskning i praktiken

– En Intervjubok

Av Carl Hendrick och Robin Macpherson

I boken *...och hur gör jag i klassrummet?* intervjuas några av de främsta pedagogiska tänkarna idag, om områden som bedömning, motivation, minnesträning och lärandemyter. De konkreta svaren som ges kan användas direkt i klassrummet.

Läs mer på nok.se

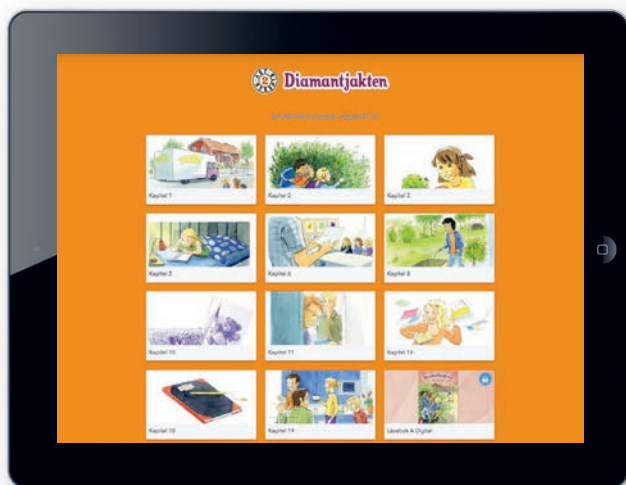

Samlade favoriter

Av Tommy Myllymäki

Den här boken består av ett 70-tal favoriträtter från alla Tommy Myllymäkis tidigare böcker – rätter som Tommy verkligen gillar och som han lagar ofta, både hemma och på restaurang.

Mer info på nok.se

Kostnadsfritt *extramaterial*

Till ABC-klubben finns praktiska och kostnadsfria komplement till böckerna. Logga in på nok.se för att få tillgång till materialet. Här finns också en separat del som riktar sig till elever och föräldrar, t ex webbövningar på moment från arbetsböckerna samt information om läs- och skrivinläring till föräldrar.

Språkstödjande arbete för *nyanlända elever* — skapar **gemenskap** i klassrummet

Även nyanlända elever med mycket kort eller ingen skolbakgrund kan nå framgång med hjälp av undervisning som präglas av delaktighet, höga förväntningar, stöttning och utnyttjande av elevernas modersmål. Det menar **Sara Persson**, lärare i svenska och svenska som andraspråk i Västerviks kommun.

Grundtanken i ABC-klubben är att alla elever ska kunna delta i arbetet med böckerna på sin egen nivå. Men som lärare i svenska som andraspråk vet Sara Persson att det kan vara svårt för nyanlända elever att delta i undervisningen kring samma text. En av svårigheterna är att många elever helt eller delvis saknar ett svenskt basordförråd. Därför har hon skrivit kompletterande lärarhandledningar för språkstöd till ABC-klubben åk 1–3.

»Enligt min erfarenhet är det mycket värdefullt att låta alla elever delta i undervisningen kring samma text. Men för att de nyanlända eleverna ska uppleva läsandets glädje, och inte tyngas av ett alltför svårt språk, behövs en extra genomtänkt och strukturerad undervisning.«

Ger ett större språkligt djup

Sara tycker att Mats Wänblads spännande berättelser i läseböckerna är lätta att föra samtal kring i klassrummet. Med hjälp av bildkort och sekvensbilder i de språkstödande lärarhandledningarna, kan även de som inte kommit så långt i sin språkutveckling vara med muntligt.

»En del av mina elever har ingen skolbakgrund alls, andra har en skolbakgrund men har kommit olika långt i sin språkutveckling. Oavsett vilken nivå som eleverna befinner sig på, är det viktigt att alla får känna sig delaktiga och får de kognitiva utmaningar som passar just dem.«

För att kunna arbeta parallellt med samma text, på olika nivåer, följer de språkstödande lärarhandledningarna – precis som de ordinarie lärarhandledningarna – varje kapitel i läseböckerna. Till varje kapitel finns ordlistor där man kan översätta ordet till elevens förstaspråk från läseboken som man kan återberätta utifrån samt andra övningar som befäster ord och uttryck.

»På så vis får de elever som inte har samma språkliga bakgrund med sig ett större språkligt djup«, säger hon.

Meningsfull ljudning för åk 1

Handledningen för åk 1 är precis nyutkommen. Syftet med den är att stödja lågstadielärare att inkludera alla sina elever i arbetet kring samma läsebok och i den första bokstavs- och läsinlärningen. Med hjälp av 240 sidor kompletterande instruktioner, övningar och kopieringsunderlag kan nyanlända elever, eller andra elever som är språkligt sårbara, få en säker grund i sin läsutveckling.

»Den skiljer sig lite från handledningarna för åk 2 och 3 genom att den går mycket långsammare fram. Det är mycket repetition av bokstavsträning och ljudning. För att ge mening åt orden man ljudar finns bildkort som illustrerar orden. I materialet ingår även särskilda läxblad tänkta för de elever som ännu inte har lärt sig att läsa.« →

**»Att få dela
elevernas glädje
när språket börjar
blomma är en
fantastisk del av
lärarjobbet.«**

→ »Jag hoppas av hela mitt hjärta att den här handledningen ska upplevas som ett värdefullt stöd för lärare som använder *Den magiska kulan* som läsebok. Jag har själv provat alla övningar tillsammans med nyanlända elever och de har alla uppskattat att jobba med ABC-klubben på sin egen nivå.«

Pris från Svenska Akademien

Sara är en engagerad pedagog. Genom föreläsningar och bloggen *Hjärtat hos @frksaraperson* har hon fått förståelse för att lärare som tar emot nyanlända efterfrågar undervisningsråd och konkreta lektionstips. Förutom de kompletterande lärarhandledningarna för språkstöd till ABC-klubben har hon skrivit boken *Input Nyanlända elever* och hon är en av författarna till *Fördel Läs och förstå*.

På Bokmässan i Göteborg 2019 mottog hon Svenska Akademiens svensklärarpris, som varje år utdelas »till lärare som genom sin gärning har stimulerat intresset hos unga människor för svenska språket och litteraturen«.

»Det är jag naturligtvis mycket glad och stolt över, då jag ser språkutveckling och litteraturläsning som själva kärnan i mitt läraruppdrag, säger hon. Att få följa elevernas utveckling och dela deras glädje när språket börjar blomma är en fantastisk del av lärarjobbet!«

Med ABC-klubben kan alla nå resultat

• Sedan de första böckerna i ABC-klubben kom, med
• läseböcker på olika nivåer, har läromedlet byggts ut
• och kompletterats väsentligt. Allt för att kunna ge en
• sammanhållen läsoplevelse med ännu större möjligheter
• till individualisering.

• »Det som är specifikt för ABC-klubben är ju att den
• verkligen är inkluderande för alla. Förutom mina
• språkstödjande lärarhandledningar så finns ju nu
• också Fokusböcker med bildstöd, tydlig struktur och
• mer avskalade uppgifter, för de som behöver extra
• färdighetsträning.«

• Erfarenhetsmässigt vet hon att alla – inklusive nyanlända
• elever – kan utveckla både ett funktionellt vardagsspråk
• och sin läsning, med hjälp av ABC-klubben. Det gäller
• bara att man både stöttar och har höga förväntningar
• på sina elever.

• »Man måste våga tro på kraften i sin undervisning!«
• avslutar Sara. •

Sara Perssons
kompletterande
lärarhandledningar
för språkstödjande
undervisning.

»Tro på kraften
i din undervisning.«

Läs- och skrivkunnighet är ...

... en förutsättning för ett demokratiskt samhälle och därför delar Stiftelsen Natur & Kultur ut det årliga Ingvar Lundbergpriset på 100 000 kronor som går till någon som gjort betydande insatser som främjar detta.

Årets pristagare Cilla Dalén är **bibliotekarie** på Enbacksskolan i Tensta där hon strävar efter att skolbibliotekets verksamhet ska vara ett betydelsefullt stöd för lärarna i deras arbete med att utveckla elevernas läsförståelse. Hon bloggar om sitt arbete på Pedagog Stockholms blogg *Vad gör de i biblioteket?*

Natur & Kultur ska bli Sveriges första klimatneutrala bokförlag. Det framgår av stiftelsens senaste hållbarhetsredovisning.

För en hållbar framtid

Hur arbetar du på din arbetsplats för klimatet?
På Natur & Kultur tog de anställda initiativ till att starta ett klimatråd som representerar medarbetarna i frågor gällande klimatarbetet. Natur & Kultur har sedan flera år klimatkompenenserat för delar av verksamhetens koldioxidutsläpp och arbetar med ett företag som stöttar när det gäller klimatberäkningar, -strategier och -kompensation. De digitala läromedlen produceras med grön el.

Och nu tas ytterligare ett viktigt steg. Målet är att under 2020 minska utsläppen ytterligare, kompensera för resterande utsläpp och bli helt klimatneutrala.

Eva Postrup, redaktör för läromedel som ABC-klubben och PULS, är en av initiativtagarna till klimatrådet.

Hur startades klimatrådet på din arbetsplats?

Vi var ett gäng som tänkte några varv kring klimatet och kände att det fanns mycket att uträtta på vår arbetsplats. Vi kontaktade vår VD, Per Almgren, som välkomnade initiativet. Klimatrådet, med representanter från hela förlaget, bildades i januari 2019.

Vilken är den största vinningen?

Det är tillfredsställande att det går att göra skillnad. Våra chefer, medarbetare och den stiftelse som äger förlaget har alla varit väldigt positiva. Politiker, kommuner och företag har viktiga roller att fylla när det kommer till klimatarbetet.

Tips till den som vill starta upp arbetet på sin arbetsplats.

Att som arbetsplats visa att man arbetar för hållbarhet blir allt viktigare för jobbsökande, kunder och medarbetare. Det kan man förklara för ledningen. Man måste inte börja med att ta jättekiv. Starta med en workshop där ni samlar idéer och identifierar förändringar som är lågt hängande frukter. Små åtgärder kan ge ringar på vattnet och göra stor skillnad i slutändan.

Att arbeta språk- och kunskapsutvecklande gynnar *alla* elever

Bonusböckerna för åk 2 och 3 av Anna Quist och Karin Martinussen.

Regeringen har infört en läsa-, skriva-, räknagaranti för att elever i behov av stöd i sin tidiga läs- och skrivutveckling ska få rätt stöd i rätt tid. Går det nya läroplansförslagets ändringar i ämnet svenska dessutom igenom stärks språkutvecklingen på lågstadiet ytterligare. Dessa insatser kommer leda till att kunskapsnivåerna i svenska kommer att öka, tror författarna bakom ABC-klubbens Bonusböcker för åk 2 och 3.

Karin Martinussen

Anna Quist

Anna Quist och Karin Martinussen har under många år arbetat tillsammans på lågstadiet i Karlstads kommun. De är båda förstelärare i svenska och har stort fokus på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Karin är färdigutbildad speciallärare och Anna har kommit halvvägs i sin utbildning till specialpedagog.

De hade båda använt ABC-klubben i sin undervisning i flera år, när de fick förfrågan om att utarbeta Bonusböcker till läseböckerna *Diamantjakten* och *Nyckeln till skatten* för årskurs två och årskurs tre. Att gå in som nya författare i ett existerande basläromedel, som har funnits ett tag och är välanvänt, tycker de inte har varit något problem.

»Vi är i mitt i verksamheten och har arbetat med materialet i praktiken. Uppdraget att utveckla bonusböcker för elever som behöver utmaningar har varit inspirerande. Vi har naturligtvis haft stor hjälp av både erfarenhet av arbete med ABC-klubben och språkutvecklande undervisning«, säger Anna.

- Bonusböckerna, som släpptes under våren 2020, ger extra utmaningar för de elever som behöver sporras och arbeta vidare efter arbetsboken. Här finns fler språkutvecklande uppgifter och kluringar som är kopplade till läsebokens innehåll.

Forskningsbaserat och differentierat

- Anna och Karin tycker båda att den stora styrkan med ABC-klubben är att läromedlet bygger på aktuell forskning kring den tidiga läs- och skrivinläringen. Det går att arbeta gemensamt med elevernas läs- och skrivutveckling och genomföra en differentierad undervisning med både extra stöd och utmaningar.

»Genom att följa läromedlet får vi en strukturerad undervisning för alla. Oavsett hur långt eleverna har kommit i sin läsutveckling kan de använda ABC-klubben då läseböckerna finns i olika nivåer«, säger Karin.

»ABC-klubben har det vi behöver och är uppskattat av våra elever.«

»Vi har stor nytta av kodknäckarmaterialet till de elever som behöver arbeta extra med fonologisk medvetenhet och har även utarbetat läslistor som en brygga mellan kodknäckarmaterialet och läsebok A för åk 1«, berättar Anna.

De framhåller båda att Mats Wänblads berättelser i läseböckerna fångar elevernas läsintresse. Vid gemensamma genomgångar läser de texten digitalt på storskärm tillsammans och funderar på innehållet.

»ABC-klubben har det vi behöver och är uppskattat av våra elever«, säger de unisont.

ABC-klubben passar nya läroplanen

I förslaget för de reviderade kursplanerna är innehållet mer konkret formulerat än tidigare. Framför allt ligger betoningen på grundläggande kunskaper för de yngre eleverna och på större inslag av komplexa sammanhang för de äldre. I förslagen tydliggörs att det sker en kunskapsutveckling mellan stadier och kurser. Om förslaget går igenom kommer de reviderade kursplanerna att börja gälla 1 juli 2021.

»Jag tycker att formuleringarna i förslaget på ny kursplan i svenska för lågstadiet handlar om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, vilket är precis det ABC-klubben gör. Med ABC-klubben som bas får vi med alla viktiga moment för att stötta eleverna i deras språkutveckling. Materialet hjälper oss i undervisningen från den första läs- och skrivinläringen till textanalys och skrivande i olika genrer«, säger Karin.

- Arbetsböckerna har en tydlig progression från årskurs 1 till årskurs 3. De går från att öva fonologisk medvetenhet, koppling mellan bokstavsnamn och språkljud, ordavkodning till lässtrategier och att kunna göra inferenser.

- »Att arbeta med lässtrategier och genrepdagagogik är en naturlig del i vår undervisning. ABC-klubbens läromedel passar utmärkt att utgå ifrån. Både lässtrategier och skrivande av olika texttyper är centrala delar i arbetsböckerna. Stödmallar, checklistor och kamratrespons använder vi kontinuerligt för att utveckla innehållet och språket i elevernas texter«, berättar Anna.

Kunskapsnivåerna i svenska kommer att öka

- PISA- och PIRLS-resultaten visar på en ökning av elevers läsförståelse. Ändå har regeringen infört en läsa-, skriva-, räknagaranti för att elever i behov av stöd i sin tidiga läs- och skrivutveckling ska få rätt stöd i rätt tid. Kartläggning av språklig medvetenhet är obligatorisk att genomföra i förskoleklass. Syftet med kartläggningsmaterialet är dels att identifiera de elever som senare riskerar att inte nå kunskapskraven i svenska, dels att tidigt ge stödsatser eller särskilda utmaningar till de elever som behöver. Obligatoriskt bedömningsstöd finns också för årskurs 1 och sedan nationella proven för årskurs 3.

- »I och med dessa insatser tror vi att kunskapsnivåerna i svenska kommer att öka. Att arbeta språk- och kunskapsutvecklande gynnar alla elever. Att arbeta med läsförståelsestrategier har visat sig ge god effekt på elevers läsförståelse.

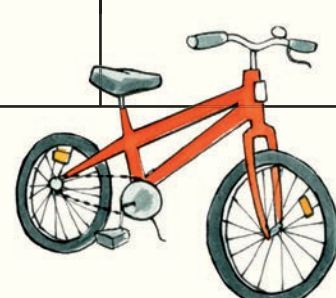
- Dessa metoder kräver lärarledda, strukturerade lektioner med explicit innehåll. Genrepdagagogikens arbetssätt uppmuntras i framförallt arbetsboken i *Nyckeln till skatten*. Det är ett arbetssätt som kan användas för att undervisningen ska kunna differentieras«, avslutar Anna och Karin. •

Kompisbingo

Att *starta upp* terminen med

→ **Hitta någon som har ...**

 <p>dykt under vatten</p>	<p>träffat släktingar</p>	<p>byggt en sandslott</p>	<p>plockat något som går att äta i skogen</p>
<p>ätit mer än tjugo glassar</p>	<p>spelat minigolf</p>	<p>sovit i tält</p>	<p>fått myggbett</p>
<p>åkt båt</p>	<p>blivit blöt i regnet</p>	<p>varit på en sandstrand</p>	<p>klappat en hund</p>
<p>läst en bok</p>	<p>cyklat</p> 	<p>sett en myra</p>	<p>legat i en hängmatta</p>

... i sommar

Namn:

Kopiering tillåten © 2020 Natur & Kultur, Stockholm
Illustrationer: Catharina Nygård

NATUR &
KULTUR

24 dagar till jul

– en högläsningssbok med 24 kapitel

ABC-klubbens Julbok handlar om de känslor vi förknippar med julen, som glädje, förväntan, gemenskap, kärlek – men också ensamhet, sorg och ett visst vemod. Till boken går det också att beställa en fin adventskalender.

På nok.se/abc-klubben hittar du mer info!

2020 Berättar- tävling

I berättartävlingens jury sitter bl.a. Mats Wänblad, författare till ABC-klubbens läseböcker. Mats har också skrivit många andra barn- och ungdomsböcker bland annat om Familjen Monsterson och böckerna om Bolibompa-draken. Han är även medförfattare till Hjärnkontoret-böckerna och böckerna om Rut och Knut.

Vinnaren

Valdemar

Ett stort
TACK!

... till dina elever som skrivit och skickat in sina berättelser – det har varit ett nöje att läsa dem alla!

Valdemar Gullerström från Frejaskolan i Gnesta, kammade hem förstapriset i ABC-klubbens berättartävling 2020 med sitt bidrag *Trollskogen*. Han blev så glad att han brast ut i gråt när han fick veta att han vunnit!

Tävlingen, som arrangerades för sjunde året i rad, var öppen för alla elever i åk 3 som använder ABC-klubben. De fick välja att skriva själva, tillsammans med någon kamrat eller som ett grupparbete. Som tidigare hade Mats Wänblad, författare till berättelserna om ABC-klubben, givit en liten ram med ingredienser som ska finnas med någonstans i berättelsen.

»Jag har skrivit ett avsnitt till ett nytt äventyr med Asta, Bea och Cesar som eleverna fått skriva en fortsättning på«, berättar Mats.

Drygt 2 200 bidrag

Jury bestående av Mats Wänblad, och Natur & Kulturs representanter Eva Postrup, förlagsredaktör och Marie Stana, marknadskommunikatör, fick en diger hög med berättelser att läsa igenom. Drygt 2 200 bidrag hade skickats in!

»Helt fantastiska berättelser allihop, men det var några som utmärkte sig, bland annat en av berättelserna från Frejaskolan i Gnesta, skriven av Valdemar Gullerström«, berättar Mats.

»Det känns bra, jättebra! Jag grät när jag fick veta att jag vunnit«, berättar Valdemar. »Mamma berättade många berättelser för mig när jag var liten. Därför fick jag fantasi av dom. Jag tänkte också mycket på miljön, Cesar, Bea och Asta var ju på Sörmlandsleden, ute i skogen med sin klass och läraren, och dom skulle till en grillplats, så jag tänkte mest på fantasin och miljön.«

Trollskogen

Cesar sturrade på en sten och stenen sturrade tillbaka.

- Det känns som att den där stenen har ögon sa Cesar till Bea och Asta. Bea och Asta skrattade och fortsatte efter klassen och läraren längre in i skogen. Dom var på utflykt på Sörmlandsleden och hade varit ute hela dagen.

- Du är nog hungrig och yr i huvudet skojade Bea.
- Snart ser du nacken också retades Asta.

Cesar gick efter dom andra och tänkte att han bara sett i syner.

- Kom vi måste skynda oss, resten av klassen är långt före, sa Bea. Dom går snabbt men hinner inte ifatt och när dom kommit längre fram till en stigkorsning väljer dom den dom tror är den rätta vägen. Men efter ett tag blir dom osäkra, resten av klassen är helt borta och det börjar bli mörkt.

- Vad är klockan egentligen? sa Cesar.
- En manick som säger tick tack, sa Asta.
- Sluta, det är inte roligt sa Cesar. Bea håller med.
- Usch vi måste nog sova under en gran i natt sa Asta.

Vännerna kröp ihop under en stor gran och gömde sig från den mörka skogen. Plötsligt så hördes ljud utanför.

- Jaaa, dom har äntligen kommit tillbaka för att hitta oss ropade Asta.
- Varför skulle några komma och leta efter oss nu? viskade Bea.
- Det är ju jättemörkt och då skulle dom ha en ficklampa och jag ser inget ljus i skogen sa Cesar.

När dom tittade ut såg dom att stenar utanför rörde på sig, jättestora till pyttesmå stenar. Mossan på stenarna började lysa i månskenet och sikten blev bra.

Asta, Cesar och Bea blev skräckslagna och Asta viskade till Cesar och Bea
- Vad ska vi göra, drömmer vi eller vad händer? Vi nyper varandra för att testa. Dom nöp varandra men stenarna som nu liknade troll var ändå kvar. Ett av stentrollen sa
- Det är ingen fara, vi ska hjälpa er hem. Ni kan rida på våra axlar. Jag heter Sten och det här är mina kusiner, Kvist och Stig.

Cesar, Asta och Bea hoppade upp på varsitt troll och började gå hemåt. En ryttande björn dök upp på vägen. Bamen och trollden blev rädda och trollden blev bara stenar på marken. Cesar, Asta och Bea ramlade av och slog i huvudet. När dom vaknade var det dag och klassen stod runt dem i en ring.

- Nu får ni skynda er, vi är inte i skogen för att sova. Kom igen nu, vi är snart framme vid grillplatsen sa fröken.

Cesar, Asta och Bea fattade ingenting. Hade dom drömt?

- Första priset bestod av en
- skriverworkshop i klassen med
- Mats Wänblad. Klassen fick också
- 25 skönlitterära böcker till klass-
- biblioteket och — inte minst — en
- riktigt smagig ABC-klubbstårt!
- Alla vinnarberättelser går att läsa
- på ABC-klubbens Extramaterialsidor,
- men redan nu kan du, och dina elever,
- läsa Valdemars bidrag här nedanför. ↓

→ Grattis säger vi också till alla andra vinnare — *det gjorde ni bra!*

Vinnare:

→ Valdemar Gullerström, 3B, Frejaskolan i Gnesta, med bidraget *Trollskogen*.

Pristagare 2–5

- → Svante Berg, 3C, Almtunaskolan, Uppsala, med bidraget *ABCD-klubben*.
- → Julia Johanson, 3A, Österskärsskolan, Österskär, med bidraget *Flickans hemlighet*.
- → Irma Forsberg, 3B, Rävåsskolan, Karlskoga, med bidraget *Den försvunna pojken*.
- → Alma Olofsgård, 3, Handskerydsskolan, Nässjö, med bidraget *En gammal dam och ett öde hus*.

Pristagare 6–10

- → Henry Arvered och Stella Klingberg, 3D, Ektorps skola, Nacka, med bidraget *ABC-klubbens största fall*.
- → Hanna Björkman, Vera Börjesson och Emma Lind, 3A, Olovslundsskolan, Bromma, med bidraget *Nallen med nyckeln*.
- → Iris Lindqvist, 3C, Älta skola, Älta.
- → Maja Sahlbäck, 3E, Långängsskolan, Stocksund, med bidraget *Broschen*.
- → Molly Wiggerud, 3C, Viks skola, Värmdö, med bidraget *Den ledsna kocken*.

Utflykten på Sörmlandsleden blev rolig men ingen i klassen trodde på deras historia. Alla skrattade åt den.

En dag efter skolan pratade Cesar, Asta och Bea om trollden i skogen.

– Jo, jag är helt säker på att jag kände igen Sten, sa Cesar. Men jag kan inte komma på var jag sett honom förut.

– Du inbillar dig, sa Bea. Han finns ju inte på riktigt.

Asta hämtade sina skor ur torskåpet. Hon drog ur tidningspapperet hon hade stoppat i dem när de var blöta, hon knycklade ihop det till en boll och kastade den på Cesar.

Cesar fnissade till, men rynkade sedan pannan. Sakta vecklade han upp tidningssidan.

– Jag sa ju det! sa han och pekade på en bild. Jag visste att jag hade sett honom förut. På bilden var ett stentroll som såg ut som Sten och under bilden stod om en utställning av målningar med motiv från kända folksagor.

Cesar, Asta och Bea tittade på varandra och visste inte vad dom skulle tro. Ibland är verkligheten mer som en saga.

En dag ...

Mobilen brummar till på nattduksbordet. De digitala siffrorna på skärmen visar 06:55. På Skype-appen lyser en uppfordrande röd etta. Jag öppnar appen och ser ett meddelande från Jonas — min kollega som programmerar ABC-klubbens senaste app *Diamantjakten*.

God morgon, har hittat en bugg i Ordklasser. Tror att det saknas en ljudfil. Kolla i Trello.

Trello är ett digitalt projektverktyg som vi använder när vi bygger appen. Eftersom Jonas jobbar i Malmö och jag i Stockholm, är programmet det nav som hela appen kretsar kring. Det är inget nytt för oss att jobba på distans. Det är 12:e appen som skapas på detta vis, vilket väl gör oss till distansveteraner i dessa coronatider. Alla som jobbar i teamet är uppkopplade mot programmet, där vi kommunicerar och delar filer med varann.

Innan jag slår på datorn och arbetsdagen börjar, går jag ut i köket och häller upp färskt vatten och foder till valpen. Kaffekokaren ska också aktiveras.

Väl tillbaka vid datorn ser jag Jonas kommentar om den saknade ljudfilen. Jag börjar söka bland de dryga 650 orden, som är inlästa av den oefterhärmligt ljuvliga Elisabet Carlsson. Hon har läst in replikerna och alla ord till de fem andra apparna i serien, vilket gör att vi kan återanvända redan inlästa ord och repliker.

Bingo! Jag hittar ljudfilen *cykel.mp3*, som jag laddar upp i ytterligare ett molnbaserat verktyg och meddelar Jonas detta.

Jag läser vidare och ser att det på dagens agenda står utveckling av Maj-Björn-pusslet och ett digitalt möte med ABC-klubbens projektledare Eva (Natur & Kultur) och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), som bidrar med stöd till appen. Men först behöver valpen gå ut.

Valpen och jag kliver ut på gatan, och jag passar på att ringa Jonas, för att bolla idéer om pusslet. Jag är också nyfiken på att höra om han vet var vår animatör Emelie befinner sig. Emelie är projektteamets egen Maj-Björn. Hon befinner sig allt som oftast på resande fot. Till de tidigare apparna har animationerna kommit till i Thailand, Vietnam och Brasilien. Den här gången visar det sig att hon landat i Värmland. Jag hinner också med ett samtal till projektets formgivare Kari. Vi avhandlar om diamanterna i appen ska vara nummerade eller inte. I vanlig ordning förbereder Kari för båda möjligheterna, så att vi kan testa oss fram till vad som blir bäst, ett s k iterativt eller agilt arbetssätt, för att använda facktermer. →

Åsa Böhme pratar med sin kollega via Skype och utvecklar den nya ABC-appen.

En övning från den nya appen *Diamantjakten*

... i app-fabriken

→ Med en nöjd och trött valp vid mina fötter kopplar jag upp mig mot Teams-mötet med Eva och SPSM. Vi diskuterar olika tillgänglighetsaspekter på appen. Det är viktigt att funktionen »click and click« finns som alternativ i de olika spelen, så att de elever som använder sig av hjälpmedel också får tillgång till ABC-klubbs-appen. Jag intygar att denna funktion kommer att finnas även i denna app, och kopplar ner mig från mötet.

Eftermiddagen går åt till att hitta lämpliga illustrationer till *Ordklasser*. Jag letar i ABC-klubbs rika bildarkiv. Illustrationerna ska vara små men tydliga. Bilder som illustrerar substantiv är inga problem att hitta, men det är värre med verb och adjektiv. Innan jag avslutar arbetsdagen, provpuslar jag ett par tre olika pussellösningar, som Jonas skickat. Han vill veta om pusselbitarna ska ha konturlinje, hur tjock linjen ska vara och i vilken färg. Det blir ett par testvändor med olika färger, innan vi kommer fram till en mörkgrön linje, som blir en tydlig kontrast mot bakgrunden.

Arbetsdagen lider mot sitt slut. Jag slår av datorn, men fortsätter fundera över vilket motiv pusslet ska ha. Något med Maj-Björn måste det vara. Nallen är trots allt huvudfiguren även i det digitala äventyret. Jag bestämmer mig för att skjuta på beslutet till imorgon. Då är det också dags att provspela och leta buggar i spelen *Hitta ordet* och *Vokal & konsonant*, som blivit klara idag.

På kvällen tar jag ledigt från både jobb och digitala tidsfördriv. Jag läser en bok. Strax innan jag ska somna, brummar det till i mobilen på nattduksbordet. Det är Jonas.

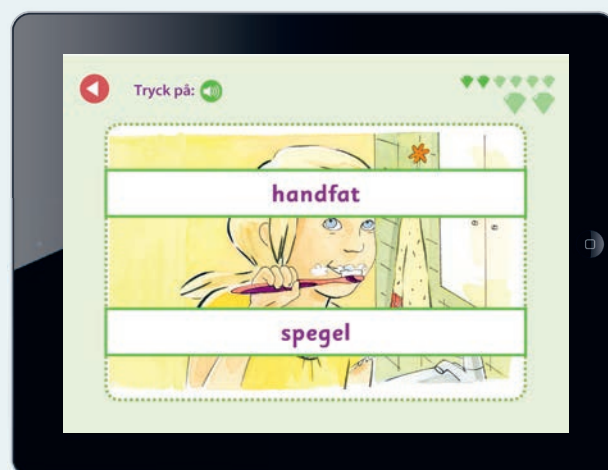
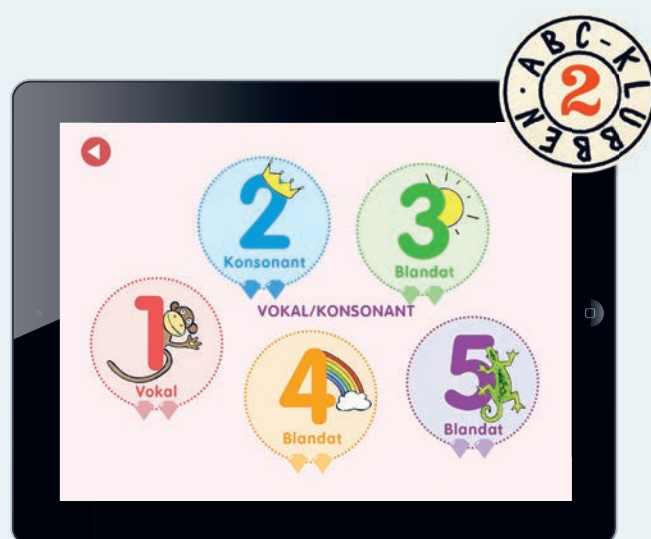
Hej! Vill bara säga att Ordklasser funkar nu. Det var ljudfilen som saknades. God natt!

Imorgon väntar nya problem att lösa och beslut att fatta.

Jag öppnar mobilen och svarar Jonas: Tack och god natt! •

»Vi diskuterar olika tillgänglighetsaspekter på appen.«

»Alla som jobbar i teamet är uppkopplade mot programmet, där vi kommunicerar och delar filer med varann.«

Vad säger forskningen?

Katederundervisning och **elevcentrerad undervisning** är inte två ytterligheter som lärare måste välja mellan.

Katederundervisning och elevcentrerad undervisning ställs ofta mot varandra. I en ny rapport från Skolforskningsinstitutet visas att dessa perspektiv kan vara mer eller mindre lämpliga i olika undervisningssituationer och för olika elever i en och samma klass.

Sedan decennier har det förekommit en debatt mellan förespråkare för lärarcentrering (ofta allmänt benämnd katederundervisning) och anhängare av elevcentrerad undervisning där elever ges ett större eget ansvar för sina egna läroprocesser. I debatten är båda perspektiven både omhuldade och kritiserade. Inte sällan har de ställts mot varandra. På vilken vetenskaplig grund sker det? Skolforskningsinstitutet visar i en forskningsrapport att lärar- och elevcentrerad undervisning inte ska betraktas som två ytterligheter som lärare måste välja mellan.

Undervisning av hög kvalitet kännetecknas snarare av lärarens väl avvägda blandning av de två perspektiven.

Forskningsöversikten synliggör också att undervisning i realiteten nästan alltid är en blandning av lärar- och elevcentrering, men att lärare kan lägga olika tonvikt på de två perspektiven.

Forskningsöversikten visar också att lärar- och elevcentrering kan vara mer eller mindre lämpligt i olika undervisningssituationer. Läraren kan dessutom behöva lägga olika tonvikt för olika elever i en och samma klass.

.....
Skolforskningsinstitutet, en statlig myndighet, sammanfattar och kommenterar internationella forskningsöversikter utifrån ett svenskt perspektiv. Du hittar hela rapporten *Lärarcentrerad och elevcentrerad undervisning i samspel* på skol.fi.se.

Delar av ovanstående är saxat ur *DN Debatt* 3 juli 2020.

→ Hur ser det ut i läromedlet ABC-klubben?

Var kan man som lärare hitta stöd i sin undervisning utifrån både en lärar- och elevcentrerad undervisning, dvs utifrån forskningsrapportens resultat?

Vi frågade Karin Schubert, projektledare på läromedelsredaktionen

»Vår ledstjärna i utvecklandet av läromedel inom ABC-klubben är att läraren ska kunna undervisa klassen utifrån en gemensam utgångspunkt, samtidigt som eleverna ges möjligheter att få olika utmaningar efter individuellt behov.

Det är lärarhandledningen som är ABC-klubbens hjärna med sina metodiska tips till kapitlen i läseböckerna och arbetsböckerna, både för lärar- och elevcentrerade aktiviteter. Berättelserna i läseböckerna är hjärtat och arbetsböckerna är händer och fötter. Lärarhandledningarna visar hur du som lärare tillgodoser kravet på individualisering samtidigt som man utnyttjar och utgår från den gemensamma kraften som finns i en undervisningsgrupp.

ABC-klubbens förslag på lektionsupplägg startar i genomgångar där läraren berättar och ställer frågor som leder till gemensamma samtal som skapar en förståelse för elevens kommande individuella arbete. *Arbetsbok Lärarwebb för åk 2* är ett bra exempel som visar hur ett undervisningsstöd möjliggör för läraren att undervisa klassen som en helhet samtidigt som eleverna följer med och görs aktiva i läroprocessen.

När det gäller att arbeta elevcentrerat så kräver det en struktur på material för elevernas individuella arbete och i ABC-klubben finns komponenter så att eleverna kan arbeta på den nivå som passar dem, både när det gäller läsande i läseböcker till språkarbete i arbetsböcker och på webben«.

Karin Schubert

ABC-klubben för alla

ABC-klubben växer för att möta alla dina elevers behov!
Under 2020 kommer det en mängd nyheter,
bl a Arbetsböcker Fokus och Bonusböcker.

Hejdå, vi ses igen i nästa nummer!

Ett magasin varje termin

Vill du ha en kostnadsfri prenumeration av ABC-klubbens magasin till dig och din skola? Fyll i formuläret på nok.se/abc-klubben så lovar vi att skicka även kommande nummer till dig!

Vilket är ditt bästa ABC-klubbstips?

Har du ett tips du vill dela med dig av i nästa nummer? Mejla en kort text och gärna en kompletterande bild till abc-klubben@nok.se. Alla publicerade bidrag får en bokpresent.